

1907-1913

**ESIPUHE K. KAUTSKYN KIRJASEN
„VENÄJÄN VALLANKUMOUKSEN
LIIKKEELLEPANEVAT VOIMAT
JA NÄKÖALAT“ GRUUSIANKIELISEEN
PAINOKSEEN¹**

Karl Kautskyn nimi ei ole uusi. Hänet tunnetaan jo kauan sosialidemokratian ansiokkaana teoreetikkona. Mutta Kautsky ei ole tunnettu vain tältä puolelta. Hän on kuuluisa myöskin huomattavana ja perinpohjaisesti ajattelevana taktillisten kysymysten tutkijana. Tässä suhteessa hän on saavuttanut suuren arvovallan meilläkin eikä vain eurooppalaisten tovereiden keskuudessa. Se ei olekaan ihmeteltävää: nykyään, jolloin taktilliset erimielisyydet halkaisevat Venäjän sosialidemokratian kahteen ryhmään, jolloin keskinäinen arvostelu usein kärjistää asiaa muuttuen rettelöimiseksi, ja totuuden selvittäminen käy sangen vaikeaksi, on hyvin mielenkiintoista kuulla sellaista puolueettomasti arvostelevaa ja kokenutta toveria, jollainen on K. Kautsky. Juuri sen vuoksi toverimme ovat ryhtyneet sellaisella innostuksella tutkimaan Kautskyn taktillisiä kirjoituksia: „Valtakunnanduumma“, „Moskovan kapina“, „Agraarikysymys“, „Venäjän talonpoikaisto ja vallankumous“, „Juutalaispogromit Venäjällä“ y.m. Mutta verrattomasti suuremmalla mielenkiinnolla toverit ovat suhtautuneet tähän kir-

jaseen, ja näin on tapahtunut siksi, että siinä koskettellaan kaikkia niitä pääkysymyksiä, jotka jakavat sosialidemokratian kahteen ryhmään. Asia on niin, että Plehanov, joka äskettäin kääntyi ulkomaalaisten tovereiden puoleen päivänpolttavien kysymystemme selvittämiseksi, oli esittänyt näköjään nämä samat kysymykset myöskin Kautskylle ja pyytänyt häneltäkin vastausta, johon Kautsky, kuten hänen sanoistaan näkyy, vastasi tällä kirjasella. Tämän jälkeen tovereittemme tuli tietysti sitäkin suuremmalla huomiolla suhtautua mainittuun kirjaseen. Selvää on, että sitä suurempi on meille tämän kirjasen merkitys.

Siksi on hyvin hyödyllistä, jos palautamme mieleen edes yleispiirteissään erimielisyyksiemme kysymykset ja samalla esitämme Kautskyn mielipiteet eri kysymyksistä.

Kenen puolella on Kautsky, ketä hän kannattaa, bolshevikkeja vaiko menshevikkejä?

Ensimmäinen kysymys, joka halkaisee Venäjän sosialidemokratian kahteen osaan, on kysymys meidän vallankumouksemme yleisestä luonteesta. Että vallankumouksemme on porvarillis-demokraattinen eikä sosialistinen, että sen tulee päättyä feodalismiin eikä kapitalismiin hävittämiseen,— se on kaikille selvä. Mutta herää kysymys, kuka tulee johtamaan tätä vallankumousta ja kuka liittää ympärilleen kansan tyytymättömät ainekset: porvaristo vaiko proletariaatti? Proletariaattiko lähtee porvariston perässä, kuten Ranskassa tapahtui, vai porvaristoko lähtee proletariaatin mukaan? Siitä on kysymys.

Menshevikit puhuvat **Martynovin** suun kautta, että meidän vallankumouksemme on porvarillinen,

että se on Ranskan vallankumouksen kertaamista, ja koska Ranskan vallankumousta porvarillisena vallankumouksena johti porvaristo, niin porvariston on johdettava myöskin meidän vallankumoustamme. „Proletariaatin hegemonia on vahingollista utopiaa...“ „Proletariaatin on kuljettava äärimmäisen porvarillisen opposition perässä“ (kts. Martynovin „Kaksi diktaatturia“).

Bolshevikit taas sanovat: meidän vallankumouksemme on tosin porvarillinen vallankumous, mutta se ei lainkaan merkitse sitä, että se olisi Ranskan vallankumouksen kertaamista ja että sitä tulisi välttämättä johtaa porvariston, kuten Ranskassa tapahtui. Ranskassa proletariaatti oli liian vähän valveutunut ja järjestymätön voima, minkä vuoksi hegemonia vallankumouksessa jäi porvaristolle. Mutta meillä proletariaatti on suhteellisesti valveutuneempi ja järjestyneempi voima, minkä vuoksi se ei enää tyydy olemaan porvariston lisävoimana, vaan asettuu vallankumouksellisimpana luokkana nykyisen liikkeen johtoon. Proletariaatin hegemonia ei ole utopia, vaan elävä tosiasia, proletariaatti liittää todellisuudessa ympärilleen tyytymättömät ainekset. Ja se, joka neuvoo proletariaattia „kulkemaan porvarillisen opposition perässä“, riistää proletariaatilta itsenäisyyden, tekee Venäjän proletariaatista porvariston välikappaleen (kts. Leninin „Kaksi taktiikka“).

Mitä mieltä K. Kautsky on tästä kysymyksestä?

„Liberaalit vetoavat usein Ranskan suureen vallankumoukseen ja tekevät sen usein perusteettomasti. Olosuhteet ovat nykyisellä Venäjällä monessa suhteessa aivan toisenlaiset kuin Ranskassa vuonna 1789“

(kts. kirjasen kolmatta lukua)... „Venäläinen liberaalismi on aivan toisenlaista kuin Länsi-Euroopan liberaalismi, ja yksistään jo tämän seikan vuoksi on hyvin virheellistä ottaa Ranskan suuri vallankumous suoraan Venäjän nykyisen vallankumouksen malliksi. Länsi-Euroopan vallankumouksellisten liikkeiden johtava luokka oli pikkuporvaristo, erikoisesti suurkaupunkien pikkuporvaristo“ (kts. neljättä lukua)... „Porvarillisten vallankumousten aika, s.o. sellaisten vallankumousten aika, joiden liikkeellepanevana voimana oli porvaristo, on mennyt, on mennyt myöskin Venäjään nähden. Venäjälläkään proletariaatti ei ole enää pelkkä porvariston lisävoima ja välikappale, kuten asia oli porvarillisten vallankumouksien aikana, vaan itsenäinen luokka itsenäisine vallankumouksellisine päämäärineen“ (kts. viidettä lukua).

Näin sanoo K. Kautsky Venäjän vallankumouksen yleisestä luonteesta, näin ymmärtää Kautsky proletariaatin merkityksen Venäjän nykyisessä vallankumouksessa. Porvaristo ei voi johtaa Venäjän vallankumousta, — siis vallankumouksen johtajana täytyy olla proletariaatin.

Erimielisyyksiemme toinen kysymys: voiko liberaalinen porvaristo olla edes proletariaatin liittolaisena nykyisessä vallankumouksessa?

Bolshevikit sanovat, että se ei voi olla. Tosin Ranskan vallankumouksessa liberaalinen porvaristo esitti vallankumouksellista osaa, mutta näin tapahtui siksi, että luokkataistelu ei siellä ollut niin kärkevää, proletariaatti oli vähän valveutunutta ja tyytyi olemaan liberaalien lisävoimana, kun taas meillä luokkataistelu on tavattoman kärkevää, proletariaatti on

paljon valveutuneempaa eikä voi tyytyä olemaan liberaalien lisävoimana. Siellä, missä proletariaatti taistelee tietoisesti, liberaalinen porvaristo lakkaa ole-
masta vallankumouksellinen. Juuri sen vuoksi prole-
tariaatin taistelun pelästyttämät kadetti-liberaalit etsi-
vät turvaa taantumuksen siipien suojasta. Juuri sen
vuoksi he taistelevat enemmän vallankumousta kuin
taantumusta vastaan. Juuri sen vuoksi kadetit³ sol-
mivat ennemmin liiton taantumuksen kanssa vallan-
kumousta vastaan kuin vallankumouksen kanssa.
Niin, meidän liberaalinen porvaristomme ja sen puo-
lustajat, kadetit, ovat taantumuksen liittolaisia, he
ovat vallankumouksen „valistuneita“ vihollisia. Talon-
poikaikäsköyhälistöön nähden asia on aivan toisin.
Bolshevikit sanovat, että vain köyhin talonpoikaisto
ojentaa kätensä vallankumoukselliselle proletariaatille
ja vain se voi solmia lujan liiton proletariaatin kanssa
nykyisen vallankumouksen koko kaudeksi. Sitä prole-
tariaatin onkin tuettava taantumusta ja kadetteja
vastaan. Ja jos nämä kaksi perusvoimaa solmivat
liiton keskenään, jos työläiset ja talonpojat tukevat
toisiaan, niin silloin myöskin vallankumouksen voitto
on taattu. Ilman sitä vallankumouksen voitto on mah-
doton. Juuri sen vuoksi bolshevikit eivät kannata
kadetteja enempää Duunassa kuin Duuman ulkopuo-
lellakaan vaalien ensimmäisessä asteessa. Juuri sen
vuoksi bolshevikit kannattavat sekä vaaleissa että
Duunassa vain talonpoikaiston vallankumouksellisia
edustajia taantumusta ja kadetteja vastaan. Juuri
sen vuoksi bolshevikit liittävät laajoja kansanjoukkoja
vain Duuman vallankumouksellisen osan ympärille
eivätkä **koko** Duuman ympärille. Juuri sen vuoksi

bolshevikit eivät kannata vaatimusta kadettilaisen ministeristön nimittämisestä (kts. Leninin „Kaksi taktiikkaa“ ja „Kadettien voitto“).

Aivan toisin päättelevät menshevikit. Tosin liberaalinen porvaristo häilyy taantumuksen ja vallankumouksen välillä, mutta heidän mielestään se loppujen lopuksi kuitenkin liittyy vallankumoukseen, kuitenkin tulee esiintymään vallankumouksellisenä. Miksi? Siksi, että Ranskassa liberaalinen porvaristo esitti vallankumouksellista osaa, siksi, että se on oppositiossa vanhaa järjestelmää vastaan, ja sen on siis pakko liittyä vallankumoukseen. Menshevikkien mielestä liberaalista porvaristoa ja sen puolustajia, kadetteja, ei saa nimittää nykyisen vallankumouksen pettureiksi, he ovat vallankumouksen liittolaisia. Sen vuoksi menshevikit kannattavat heitä sekä vaaleissa että Duumassa. Menshevikit hokevat, että luokkataistelun ei saa antaa milloinkaan himmentää yhteistä taistelua. Juuri sen vuoksi he kehoittavat kansanjoukkoja liittymään **koko** Duuman ympärille eikä vain sen vallankumouksellisen osan ympärille, juuri sen vuoksi he kannattavat kaikin voimin vaatimusta kadettilaisen ministeristön nimittämisestä, juuri sen vuoksi menshevikit ovat valmiit painamaan unholaan maksimiohjelman, typistämään minimiohjelmaa ja hylkäämään demokraattisen tasavallan voidakseen vain olla säikäyttämättä kadetteja luotaan. Joku lukija ehkä pitää tuota kaikkea menshevikkejä vastaan nostettuna parjauksena ja vaatii tosiasioita. Esitämme tosiasiatkin.

Tunnettu menshevikkikynäilijä Malishevski kirjoitti hiljattain:

„Meidän porvaristomme ei halua tasavaltaa, siis tasavaltaa meillä ei voi ollakaan...“, joten „...vallankumouksemme tuloksena täytyy syntyä perustuslaidellinen järjestys eikä suinkaan demokraattinen tasavalta“. Siksi Malishevski neuvoo „tovereita“ jättämään pois „tasavaltalaiset haaveet“ (kts. „Pervyi sbornik“³, s. 288, 289).

Se ensiksi.

Menshevikkien johtaja Tsherevanin kirjoitti vaalien edellä:

„Proletariaatin olisi typerää ja mieletöntä yrittää, kuten eräät ehdottavat, ryhtyä yhdessä talonpoikaiston kanssa taisteluun sekä hallitusta että porvaristoa vastaan täysivaltaisen ja koko kansaa edustavan Perustavan kokouksen puolesta“. Me, sanoo hän, pyrimme nykyään saamaan aikaan sopimuksen kadettien kanssa ja kadettilaisen ministeristön (kts. „Nashe Dielo“⁴ № 1).

Se toiseksi.

Mutta kaikki tuo vain kirjoitettiin. Menshevikkien toinen johtaja, Plehanov, ei rajoittunut enää siihen, vaan halusi panna kirjoitetun täytäntöön. Siihen aikaan, jolloin puolueessa käytiin kiihkeää väittelyä vaalitaktiikan kysymyksestä, jolloin kaikki kyselivät: onko sopimus kadettien kanssa sallittavaa vaalien ensimmäisessä asteessa, — Plehanov piti jopa sopimustakin kadettien kanssa riittämättömänä ja alkoi saarnata suoranaista vaaliliittoa, väliaikaista yhteensulautumista kadettien kanssa. Palauttakaa mieleenne „Tovarishtsh“⁵ lehden numero marraskuun 24 pltä (1906), jossa Plehanov julkaisi pienen kirjoituksensa. Eräs „Tovarishtsh“ lehden lukijoista kysyy

Plehanovilta: voiko sosialidemokraateilla olla yhteinen ohjelma kadettien kanssa, ja jos voi olla, niin „minkäläinen voisi olla... yhteinen vaaliohjelma?“. Plehanov vastaa, että yhteinen ohjelma on **välttämätön** ja sellaisena ohjelmanä tulee olla „täysivaltainen Duuma“... „Muuta vastausta ei ole eikä voi olla“ (kts. „Tovarishtsh“, marraskuun 24 pnä 1906). Mitä Plehanovin sanat merkitsevät? Ne merkitsevät vain sitä, että vaalien aikana proletariin puolueen, s.o. sosialidemokratian, on tosiasiasa **yhdyttävä** liikeyrittäjäin puolueeseen, s.o. kadetteihin, yhdessä heidän kanssaan julkaistava agitatiolehtisiä työläisille, tosiasiasa luovutettava koko kansaa edustavan Perustavan kokouksen tunnuksesta, sosialidemokraattisesta minimiohjelmasta ja sen sijaan asetettava kadettilainen tunnus täysivaltaisesta Duumasta. Todellisuudessa se on meidän minimiohjelmastamme luopumista kadettien mieliksi ja oman maineensa nostamiseksi heidän silmissään.

Se kolmanneksi.

Mutta sen, minkä Plehanov sanoi hiukan arkailen, menshevikkien kolmas johtaja, **Vasiljev**, sanoi erinomaisen rohkeasti. Kuulkaa:

„Ensiksi koko yhteiskunta, kaikki kansalaiset... pystyttäkööt perustuslaillisen vallan. Kun tämä valta tulee kansan vallaksi, niin kansa voi luokkaryhmitymiensä ja etujensa mukaisesti... ryhtyä kaikkien kysymysten ratkaisemiseen. Silloin luokkien ja ryhmien taistelu ei ole vain paikallaan, vaan vieläpä välttämätönkin... Mutta nyt, tällä ajankohdalla, se on tuhoisaa ja rikollista...“ Sen vuoksi erilaisten luokkien ja ryhmien täytyy „joksikin ajaksi jättää pois kaikki „parhaat ohjelmat“ ja liittyä yhteen yhdeksi

perustuslailliseksi puolueeksi...“ „Minun ehdotukse-
nani on yhteinen ohjelma, jonka kivijalkana on alku-
perustan laskeminen täysivaltaiselle yhteiskunnalle,
joka yksin vain voi antaa tarkoitustaan vastaavan
Duuman...“ „Tämän ohjelman sisältö on... kansan
edustajistolle vastuunalainen ministeristö... sana- ja
painovapaus...“ j.n.e. (kts. „Tovarishtsh“, joulukuun
17 pnä 1906). Mitä tulee koko kansaa edustavaan
Perustavaan kokoukseen ja yleensä meidän minimi-
ohjelmaamme, niin kaikki se pitää Vasiljevin mielestä
„jättää pois“...

Se neljänneksi.

Tosin menshevikkien neljäs johtaja, **Martov**, ei ole
samaa mieltä menshevikki Vasiljevin kanssa ja sättii
kopeasti häntä yllämainitun kirjoituksen vuoksi (kts.
„Otkliki“⁶ № 2). Mutta Plehanov sen sijaan antaa
hyvin ylistävän lausunnon Vasiljevistä, joka Pleha-
novin mielestä on „Sveitsin työläisten väsymätön ja
pidetty sosialidemokraattinen organisaattori“ ja joka
„tekee paljon palveluksia Venäjän työväen asialle“
(kts. „Mir Bozhi“⁷, kesäkuu 1906). Kumpaa näistä
kahdesta menshevikistä pitää uskoa: Plehanovia vaiko
Martovia? Ja eikö Martov sitä paitsi itse hiljattain
kirjoittanut: „Tora porvariston ja proletariaatin välillä
lujittaa itsevaltiuden asemaa ja siten haittaa kansan
vapautuksen menestystä“? (kts. **Elmar**, „Kansa ja
Valtakunnanduuma“, s. 20). Kukapa ei tietäisi, että
tuo epämarxilainen kanta onkin Vasiljevin esittämän
liberaalisen „ehdotuksen“ todellinen perusta?

Kuten näette, menshevikit ovat siinä määrin vie-
hättyneet liberaalisen porvariston „vallankumoukselli-
suuteen“ ja asettavat niin paljon toiveita sen „vallan-

kumouksellisuuteen“, että ovat sen mieliksi valmiita painamaan unholaan itse sosialidemokraattisen ohjelman.

Mitä mieltä on K. Kautsky meidän liberaalisesta porvaristostamme, ketä hän pitää proletariaatin todellisenä liittolaisena, mitä hän sanoo tästä kysymyksestä?

„Nykyaikana (s.o. Venäjän nykyisessä vallankumouksessa) proletariaatti ei ole enää pelkkä porvariston lisävoima ja välikappale, kuten asia oli porvarillisten vallankumousten aikana, vaan itsenäinen luokka itsenäisine vallankumouksellisine päämäärineen. Mutta siellä, missä proletariaatti esiintyy tällaisena, siellä **porvaristo lakkaa olemasta vallankumouksellinen luokka**. Venäjän porvaristo, mikäli se yleensä on liberaalinen ja ajaa itsenäistä luokkapolitiikkaa, vihaa epäilemättä itsevaltiutta, mutta se vihaa vielä enemmän vallankumousta... ja mikäli se haluaa poliittista vapautta, niin se haluaa sitä pääasiallisesti siksi, että näkee siinä ainoan keinon, jolla voi tehdä lopun vallankumouksesta. Näinollen **porvaristo ei kuulu Venäjän nykyisen vallankumouksellisen liikkeen liikkeellepaneviin voimiin...** Etujen luja yhteisyys koko vallankumouksellisen taistelun kaudella on **vain proletariaatin ja talonpoikaiston välillä**. Sen onkin tultava Venäjän sosialidemokratian koko vallankumouksellisen taktiikan perustaksi... Ilman talonpoikaistoa me emme voi nykyään Venäjällä voittaa“ (kts. viidettä lukua).

Niin sanoo Kautsky.

Selitykset ovat mielestämme tarpeettomia.

Erimielisyyksiemme kolmas kysymys: mikä on vallankumouksemme voiton luokkaolemus eli toisin

sanoen minkäläisten luokkien on voitettava vallankumouksessamme, minkäläisten luokkien on valloittettava valta?

Bolshevikit väittävät, että koska nykyisen vallankumouksen päävoimina ovat proletariaatti ja talonpoikaisto, koska niiden voitto ilman keskinäistä tukea on mahdoton, niin vallankin valloittavat juuri ne, ja siksi vallankumouksen voitto tulee olemaan proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuria (kts. Leninin „Kaksi taktiikkaa“ ja „Kadettien voitto“).

Menshevikit taas päinvastoin hylkäävät proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuurin, he eivät usko, että proletariaatti ja talonpoikaisto tulevat valloittamaan vallan. Heidän mielestään vallan pitää joutua kadettilaisen Duuman käsiin. Tämän vuoksi he niin tavattomalla innostuksella kannattavat kadettien tunnusta vastuunalaisesta ministeristöstä. Täten menshevikit ehdottavat meille proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuurin asemesta kadettien diktatuuria (kts. Martynovin „Kaksi diktatuuria“ ja myös lehtiä „Golos Truda“⁸, „Nashe Dielo“ y.m.).

Mitä mieltä K. Kautsky on tästä kysymyksestä?

Sen johdosta Kautsky sanoo suoraan, että „teollisuusproletariaatin ja talonpoikaiston etujen yhteisyydessä on Venäjän sosialidemokratian vallankumouksellinen voima ja sen voiton mahdollisuus“ (kts. viidettä lukua). Siis vallankumous voittaa vain siinä tapauksessa, jos proletariaatti ja talonpoikaisto taistelevat yhdessä yhteisen voiton hyväksi, — kadettien diktatuuri on vallankumousvastainen.

Erimielisyyksiemme neljäs kysymys: vallankumousmyrskyjen aikana syntyy tietysti itsestään

niinsanottu väliaikainen vallankumoushallitus, — onko sosialidemokratian osallistuminen vallankumoushallitukseen sallittavaa?

Bolshevikit sanovat, että osallistuminen sellaiseen väliaikaiseen hallitukseen ei ole ainoastaan sallittavaa periaatteiden kannalta, vaan se on käytännöllisesti välttämätöntäkin, ja se on välttämätöntä sitä varten, että sosialidemokratia puolustaisi siellä, väliaikaisessa vallankumoushallituksessa, asiaankuuluvalla tavalla proletariaatin ja vallankumouksen etuja. Jos proletariaatti yhdessä talonpoikain kanssa kaataa vanhan järjestelmän kadulla käytävissä taisteluissa, jos se yhdessä heidän kanssaan vuodattaa vertaan, niin on luonnollista, että väliaikaiseen vallankumoushallitukseen sen on mentävä myös yhdessä heidän kanssaan viedäkseen vallankumouksen toivottuun tulokseen (kts. Leninin „Kaksi taktiikka“).

Mutta menshevikit eivät hyväksy väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumista — se on muka sallimatonta sosialidemokratialle, se ei ole soveliasta sosialidemokraatille, se muka saattaa proletariaatin turmioon (kts. Martynovin „Kaksi diktatuuria“).

Mitä K. Kautsky sanoo tästä?

„On hyvin mahdollista, että vallankumouksen myöhemmässä kulussa voitto tulee sosialidemokraattisen puolueen osalle...“ Mutta tämä ei merkitse, että „Venäjällä nykyään tapahtuva vallankumous johtaisi jo nyt sosialistisen tuotantotavan pystyttämiseen Venäjällä siinäkin tapauksessa, että se antaisi väliaikaisesti vallan ohjaket sosialidemokratialle“ (kts. viidettä lukua).

Kuten näette, Kautskyn mielestä osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen ei ole ainoas-

taan sallittavaa, vaan vieläpä voi tapahtua niinkin, että „väliaikaisesti vallan ohjokset“ siirtyvät kokonaan yksistään sosialidemokratian käsiin.

Sellaiset ovat Kautskyn mielipiteet meidän erimielisyyksiemme peruskysymyksissä.

Kuten näette, sosialidemokratian mitä huomattavin teoreetikko Kautsky ja bolshevikit ovat täysin samaa mieltä.

Sitä eivät kiellä menshevikikään, ellei tietenkään oteta lukuun eräitä „virallisia“ menshevikkejä, jotka luultavasti eivät ole nähneet vilaukseltakaan Kautskyn kirjasta. Martov esimerkiksi sanoo suoraan, että „loppuyhteenvedossaan Kautsky on samaa mieltä toveri Leninin ja hänen kannattajiensa kanssa, jotka julistavat proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattista diktatuuria“ (kts. „Otkliki“ № 2, s. 19).

Mutta se merkitsee, että menshevikit eivät ole samaa mieltä K. Kautskyn kanssa tai oikeammin sanoen Kautsky ei ole samaa mieltä menshevikkien kanssa.

Siis, kukahan on menshevikkien kanssa samaa mieltä ja kenen kanssa vihdoin menshevikit ovat samaa mieltä?

Historia kertoo siitä seuraavaa. Joulukuun 27 p:nä (1906) Soljanyi gorodokissa (Pietarissa) pidettiin väittelykokous. Väittelyn aikana kadettien johtaja P. Struve sanoi: „Kaikista teistä tulee kadetteja... Menshevikkejä nimitetään jo puolikadeteiksi. Plehanovia monet pitävät kadettina, ja todellakin, kadetit voivat hyväksyä paljon siitä, mitä Plehanov nykyään puhuu; sääli vain, että hän ei sanonut sitä silloin, kun kadetit olivat yksin“ (kts. „Tovarishtsh“ joulukuun 28 p:ltä 1906).

Tästä näkyy, ketkä ovat menshevikkien kanssa samaa mieltä.

Mitä ihmeteltävää siinä on, jos menshevitkin ovat heidän kanssaan samaa mieltä ja lähtevät kulkemaan liberalismiin tietä?..

Helmikuun 10 pnä 1907

Julkaistaan kirjaseen tekstin mukaan

Allekirjoitus: K o b a

Käännetty gruusian kielestä